

Policy Brief

Схема за субсидии за ускорена подмяна на електрически двигатели

Съфинансирано от
Европейския съюз

Съфинансиран от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче са единствено на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на CINEA. Нито Европейският съюз, нито предоставящият ги орган могат да бъдат държани отговорни за тях.

Защо това е важно?

Как функционира?

Какво го прави ефективен?

Има ли добри примери?

Как можем да оценим въздействието?

Защо това е важно?

Схемите за субсидиране са насочени към високите първоначални инвестиционни разходи, които често възпират предприятията да заменят старите, неефективни електрически двигатели с високоефективни. Субсидиите улесняват внедряването на нови технологии, ускоряват използването на потенциала за енергоспестяване и намаляват емисиите на парникови газове. Схемите за субсидиране спомагат за намаляване на рисковете за инвеститорите, като намаляват първоначалните разходи и допринасят при оценката на качеството на проектите. Те дават възможност на дружествата да получат достъп до частен капитал и да преодолеят различни бариери (например поведенчески или организационни). Инвестициите в енергийна ефективност често се деприоритизират поради неясна възвръщаемост или конкуренция с инвестициите в основни бизнес дейности. При намаляне на общите инвестиционни разходи, субсидиите правят проектите за енергийна ефективност по-привлекателни от финансова гледна точка и осигуряват въздействие върху енергийната ефективност, като същевременно повишават доверието в енергийно ефективните технологии и тяхното възприемане. Те спомагат за смекчаване на поведенческите, организационните и финансовите бариери, което ги прави ценни за малките и средните предприятия (МСП).

Как функционира?

Схемата за субсидиране функционира чрез предоставяне на финансови стимули на отговарящите на условията предприятия за модернизиране на техните електрически двигатели. Процесът обикновено включва:

- Оценка на допустимостта: определяне на предприятията или проектите, които отговарят на условията за получаване на субсидии, въз основа на предварително определени критерии (например клас на ефективност, възраст или работни часове) и определяне на изискванията за ефективност на отговарящите на условията електрически двигатели.
- Процес на кандидатстване: заинтересованите страни подават заявления, в които подробно описват планираните подобрения и очакваните ползи.
- Разпределение на финансовите средства: след одобрение средствата се отпускат за закупуване и инсталиране на нови, енергийно ефективни двигатели.
- Мониторинг и докладване: от финансираните обекти се изисква да докладват за своите енергийни спестявания и други видове въздействие след изпълнението на проекта, за да се подсигури ефективността на мярката.

Повечето програми за финансова подкрепа в Европа насърчават цяла гама от мерки за енергийна ефективност, със или без конкретно позоваване на системи, задвижвани от електрически двигатели, и следователно не винаги имат специфични критерии за подмяна на двигателя. Представеният структуриран подход гарантира, че средствата се използват ефективно, като същевременно се максимизират енергийните и неенергийните ползи от подмяната на двигателя.

Какво го прави ефективен?

За ефективността на схемите за субсидии допринасят няколко фактора:

1. **Ясни критерии за ефективност:** Определени стандарти гарантират, че само квалифицирани продукти получават финансиране.
2. **Индивидуални стимули:** Напасване на цената в зависимост от размера на двигателя или употребата му осигурява справедливо разпределение на средствата.
3. **Дизайн на програмата:** Балансираща продължителност на програмата, за да се позволи приемането ѝ без изкривяване на пазарните цени.
4. **Ангажираност на заинтересованите страни:** Включване на производители, дистрибутори и крайни потребители във фазата на разработване на политическата програма.
5. **Механизми за наблюдение и оценка:** Осигуряване на отчетност и ефективност чрез дефинирани рамки за оценка.
6. **Кампании за повишаване на осведомеността:** Информирание на основните заинтересовани страни (оператори на инсталации, енергийни мениджъри) за ползите от високоефективните двигатели.
7. **Подкрепа за МСП:** Осигуряване на достъпна финансова и техническа подкрепа за насърчаване на инвестициите в енергийна ефективност в по-малките предприятия.

Възможни допълнителни политики, които могат да засилят горепосочените фактори за успех, са:

- **Данъчни стимули:** Предоставяне на отстъпки на компаниите за инвестиции в енергийна ефективност.
- **Доброволни споразумения:** Насърчаване на промишлеността да се ангажира с цели за енергийна ефективност в замяна на ползи.
- **Информационни кампании:** Повишаване на осведомеността за енергийните и неенергийните ползи и техническите възможности.
- **Енергийни одити:** Интегриране на одити за идентифициране на възможностите за подмяна.

Има ли добри примери?

- **Португалия - План за насърчаване на енергийната ефективност (PPEC):**
Предоставена е 51% субсидия за замяна на неефективни двигатели (IE1 или по-ниски) с двигатели IE3/IE4, което спестява 115 GWh електроенергия и намалява емисиите с 43.000 tCO₂eq.
- **Германия - Федерално финансиране за енергийна и ресурсна ефективност в икономиката (Модул 1):** Осигурена е субсидия от 30 % (40 % за МСП) в подкрепа на модернизацията на няколко системи, включително неефективни двигатели от клас IE4/IE5, с което биват спестявани 213 GWh или 184 000 tCO₂eq за периода 2019-2021 г.
- **България - Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" (ОПИК):** осигурено е до 50% финансиране за проекти за подмяна на старо оборудване, включително електрически двигатели, с енергийно ефективни от клас IE3/IE4, като за периода 2014-2020 г общо 795 проекта биват финансирани.

Как можем да оценим въздействието?

Проектът EU-MORE разработи независим инструмент за извършване на количествена оценка на минали, съществуващи и предложени политически мерки за подмяна на двигатели и оптимизация на двигателни системи. Инструментът е кръстен "EU-MORE Motor Model" (**EU-M³**), а основната му цел е прогнозиране, наблюдение и оценка на въздействието на политиките по отношение на потреблението на енергия и емисиите на парникови газове.

С помощта на **EU-M³** въздействието на политиките за замяна на електрически двигатели може да се изчисли на ниво запас от двигатели в ЕС или в отделна страна, което предлага ценна информация, както за вземащите решения в промишления сектор, така и за политиките. Той също така разглежда икономическото, екологичното и материалното въздействие на налични мерки. Въз основа на даден проектобюджет може да се изчисли броят на заменените двигатели, спестената енергия, въздействието върху околната среда и допълнителното търсене на материали.

За да се направи оценка на въздействието на дадена схема за субсидии в **EU-M³**, от потребителите се изисква да предоставят конкретна информация. Това включва географския обхват (на ниво ЕС или на ниво държава членка), клас на мощност на електрическия двигател, бюджета на програмата, процента на финансиране за двигател, времевата рамка на политиката, амортизацията на двигателите, които трябва да бъдат заменени, и засегнатите класове на ефективност (отнасящи се както за заменяните двигатели, така и за техните заместители). При задаване на параметрите и извършване на първото изчисление се предоставя информация за времето на изплащане на разходите за подмяна на отделните двигатели. Схемата за субсидиране обикновено подкрепя проекти със срок на възвръщаемост над 3-4 години.

За анализа на въздействието на политиките в проекта EU-MORE са разгледани схеми, основани на субсидии, като например са използвани португалският план за насърчаване на енергийната ефективност (PPEC) и швейцарската програма ProKilowatt. Въпреки необходимостта от няколко допускания поради ограничеността на данните и в двата случая, резултатите потвърждават значителния потенциал за спестяване на енергия на

политическите мерки. В същото време те подчертават сложността и несигурността при прогнозирането и оценката на въздействието на такива мерки.

EU-M³ е съставен на база Microsoft Excel за по-широка достъпност. Той може да бъде изтеглен от [уебсайта EU-MORE](#). Допълнителна информация за функционалността на модела е налична в **D4.3 Policy Impact Analysis**. Интерактивните презентации и видеоклиповете с инструкции за използване на инструмента са част от **D4.5 Policy Support Documents**, които също се намират на уебсайта.

EU-MORE

Проект EU-MORE

EU-MORE е акроним на European MOtor REnovation initiative. Целта LIFE-проект е да ускори подмяната на старите, неефективни електрически двигатели в промишления сектор и сектора на услугите. Електрическите двигатели обикновено остават в експлоатация от 30 до 40 години, което е много повече от общоприетото. С бързи действия този процент на подмяна може да бъде подобрен. В ЕС по-бързата замяна на старите електродвигатели би довела до допълнителни икономии на енергия в допълнение към потенциала за икономии, заложен в съществуващите разпоредби, с всички свързани с това ползи.

Уебсайт на проекта:

<https://eu-more.eu/>

Партньори по проекта

Съфинансирано от
Европейския съюз

Съфинансиран от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче са единствено на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на CINEA. Нито Европейският съюз, нито предоставящият ги орган могат да бъдат държани отговорни за тях.